

NR. 8

1971

TÄHEKE

USBEKI
NSV

See ei ole pidupilt. Usbeki lapsed käivad iga päev kirevates rahvarõivastes. Aga siin jooksevad nad aeda mängima. Narimanovi-nimelises kolhoosis ümbritseb aed iga maja – ka lasteaia maja. Kui sa küsid, mispoolet Usbeki NSV meie sünnimaast erineb, siis peab ütleva, et seal on palju kõrgeid, aasta läbi lumemütsides mäeahelikke – meil neid ei ole. Seal on rohkesti kõrbeid – meil neid ka ei ole. Ja päike paistab seal päev päeva kõrval, ja põldudel kasvab puuvill, aga aedades viinamari ning aprikoos.

Kuid vihma sajab usbekide maal väga harva. Sellepärast juhitakse mägestikujõgede vesi arõkkide ehk niisutuskanalite kaudu aedadesse ja põldudele.

Enne nõukogude võimu oli Usbekistan väga vaene ja mahajäänud maa. Külades ei olnud üldse koole, enamik lastest ei õppinud lugema ega kirjutama. Põlluharijatel ei jätkunud vett.

Nüüd Usbeki NSV-s enam kirjaoskamatu noori ei ole. Aga uued suured niisutuskanalid on muutnud viljakandvaks palju endisi kõrbealasid.

Vaata Usbeki NSV vappi! Sinna on joonistatud puuvillaoks. Usbeki NSV-s kasvatatakse väga palju puuvilla. Kõige rohkem meie suurel kodumaal. Sellepärast kutsutakse Usbekimaad sageli puuvillamaaks.

ELLEN NIIT

Esimene koolipäev

EILE ALLES OLIN VÄIKE
LASTEAIALAPS.
PAITASID MIND TUUL JA PÄIKE,
LÄKSIN SUUREMAKS.

PAITASID MIND PÄEV JA TUULED
JÄRJEST KUU VÕI KAKS.
LÄKSID KOOLIMÜTSID, -KUUED
MULLE PARAJAKS.

HAKKAS KOOLILAPSE NIMI
MULLE PASSIMA.
TÄNA ESMAKORDSELT LÄHEN
KOOLIKLASSI MA.

TERE, TERE, TORE MAJA!
TERE, KOOLIÕU!
KOOLIS KÄIA NAGU VAJA
ON MUL KINDEL NÕU.

Siim ja Londiste vanaema juures

IKO MARAN

(Algus „Tähekeses“ nr. 7)

Siim pidi kaua aega sõpra raputama, enne kui see silmad lahti tegi ja küsis:

„Miks sa müksid mind? Mis ma jälle valesti ütlesin?“

„See on lihtsalt võimatu, kuidas sa norskad! Ärka ometi üles! Ma näitan sulle kaevu!“ rääkis Siim erutatud häälega.

Londiste oli köpsti püsti.

Siim läks ploomipuude vahelt edasi, pugus kõrgest põõsast läbi ja jäi seisma suure halli toru ette, mis otsapidi maast välja ulatus.

Torul oli kaas peal, kaane peal seisis pang, pange küljes rippus kett. Keti teine ots keerles ümber ümmarguse posti. Post lamas pikali kahe püsti posti otsas ja tal oli vänt küljes.

Siim näitas imeliku halli toru peale näpuga ja ütles kartlikult:

„See on kaev.“

„Mis kaev teeb?“ küsis Londiste kartlikult vastu.

„Kaev on sügav,“ ütles Siim. „Kui laps sinna sisse kukub, upub ta ära.“

„Kas see on paha, kui laps ära upub?“

„See on väga paha. Uppunud laps ei saa ploome süüa, ei saa mängida, ei saa bussiga sõita, ta saab ainult magada ja mõelda.“

„Mina ei taha ära uppuda,“ otsustas Londiste.

„Siis sa ei tohi kaevu sisse vaadata.“

„Aga kuidas kaevu sisse vaadatakse?“

Siim astus ettevaatlikult kaevu juurde, tõusis kiki-
varvule ja hüüatas rõõmsalt:

„Luuk on lahti!“

Siis vaatas ta otsivalt ringi, märkas suures põõsas, kust nad olid läbi tulnud, vana pange, tiris selle kaevu juurde, käänas kummuli ja ronis jalgupidi peale. Nüüd küünitas luugiaugust sisse vaatama.

„Küll on jube!“ ütles ta väriseva häälega. „Ma ei julge vaadata, nii jube on.“

„Näita mulle ka!“ klanis Londiste maast. „Ma tahan ka näha, kui jube see on, kui vaadata ka ei julge!“

Siimul ei jäänud muud üle, kui Londiste luugiaugu servale tõsta. Sealjuures õpetas ta:

„Aga vaata, et sa alla ei kuku, muidu saame mõlemad riielda.“

„Ei kuku,“ töötas Londiste, nihkus veel rohkem serva poole, vaatas, väristas pead ja ootas, millal tal jube hakkab, aga ei hakanud. Kaev polnud seest üldsegi kole, ainult mida allapoole, seda kitsamaks ja pimedamaks ta läks. Kaevu põhjas kumas ruuduline aken. Sellest vaatasid vastu tuttava näoga poiss ja tuttava näoga mänguelevant.

„Kes vaatavad meile vastu?“ küsis Londiste.

Siim ka ei teadnud, kes seal sees elavad. Ja olekski teadnud, poleks ta saanud kohe vastata, sest oli otsekui halvatud. Alt hoovas vastu jahe-
dust, rõskust, pruunrohekat hämarust... ja veel midagi. See midagi kiskus teda tasakesi, üsna tasakesi alla. Ta õieti ei kiskunud, vaid kutsus, meelitas.

„Siim, kes need on seal all?“ küsis Londiste uuesti. Kui Siim ikka ei vastanud, hüüdis ta kaevu: „Aa, kes te olete?“

„Ssolete!“ kostis alt vastu.

Londiste ei saanud vastusest aru. Kaevupoiss ja kaevuelevant olid temast kaugel, sellepärast hüüdis ta nüüd:

„Tulge siia!“

„Tule ise!“ hüüdis kaevuelevant vastu. Endal oli tal niisugune nägu, et tahab Londistele midagi väga tähtsat ütelda.

(Järgneb.)

Kalamees

Vee ääres tukub kalamees. Et mitte sisse kukkuda, toetab ta end pika ridva najale. Kuid ükskord latt välgatab ja langeb rohu sisse. Kala on otsas! Siis tukastab kalamees jälle. Alati, kui ta ärkab, on ta kala kinni püüdnud.

Öövaht

Öövaht käib pikas mantlis läbi öise linnakese ja hirmutab vargaid. Ei tea keegi, kus ta ringi eksleb, ja temaga koos rändab tema pasun. Kord puhub ta siin, kord seal. Öövaht teeb ööle ringi peale ja kulutab teda iga tunniga jupikese lühemaks. Alles siis, kui see päris otsas on, läheb ta magama. Kõik vargad magavad juba ja koit roosatab taevas. Öövaht on õieti ainult pikk vari. Hommikul on ta kadunud ja terve päev pole temast kippu ega kõppu. Mina öövahti ei karda.

PAUL-EERIK RUMMO

SUPP
KIPSAD JA KOPSAD
PARGANDID JA PIRGANDID
KIRTULID KORTULID
HERNED JA OAD

TUBA
POOLID JA ROOLID
NÖÖGILAUD JA LÖÖGILAUD
VIULID TIULID
AKEN JA UKS

Jäätisemüüja

Kõige kuumemal keskpäeval heliseb kuljus ja jäätisemüüja ongi kohal. Tal on kiire, sest äike on tulemas. Enne äikest turgutab jäätis kõige paremini. Meil käivad neelud selle järele ja jäätis sulab suus. Me tahaksime veel ühte torbikutäit. Siis algab sadu. Sajab mitu päeva ja jäätisemüüjat ei ole näha. Alles ühel päikesepaistelisel pühapäeval tuleb ta jälle. Tema kelluke jõuab lähemale. Jäätis on juba peaaegu otsas. See sulab meil suus lõpuni ära. Ja suvi kaob nagu jäätisemüüja.

Tõlkinud ASTA HIIR

Illustreerinud A. VENDER

BULGAARIA RAHVALAUL

VANAEMA KULVAS HIRSSI,
PÖLLUL PIKKUST AINULT SAMM,
KUID MA POLE NÄINUD HIRSSI,
MILLEL NII SUUR KASVURAMM.
KASVAS HIIRE PÕLVEDENI,
KONNA KOIBADENI VENIS.
OI, KÜLL LÕIKUS OLI RIKAS!
VANAEMA KUTSUS KIKAST,
KIKAS KUTSUS KANA APPI
KORISTAMA PÖLLULAPPI.
KANA HUUDIS:

„KLOKK-KLOKK-KLOKK!“

JOOKSIS TIBU, LAHTI NOKK.
VIRK JA VÄLE VILLAKERA
LEIDIS POLLULT HIRSITERA.

Tõlkinud HELJO MÄND

ERICH MEERJA

MARJADE AJAL

VAATA KELME SÖÖRIKSILMI,
NEIL ON HALJAD LEHERIPSMED!
SUVEHARJAL KUUMAD ILMAD,
MARJU KASVAB, MARJU KÜPSEB.

SIIN NAD KIRKALT VASTU KAEVAD,
PUNASED KUI HÖÖGVEL SÕED.
TEISAL TÕMMUD VÄLJA NÄEVAD
NAGU HILISSUVE SÕD.

KORVID KÄES, NUUD HEA ON MINNA
AVASTAMA UUSI PAIKU.
METŠALÖHNAD LÕOVAD NINNA,
TUVED HIGISTAVAD VAIKU.

VIETNAMI DEMOKRAATLIKUS VABARIIGIS

elab palju erinevaid rahvusi. Põhja pool, mägedes, kannavad inimesed rahvariideid mitte ainult pidupäeval, vaid ka tavalise töö juures. Rahvariided on kaunistatud hõbeehete ja -pannaldega. Igal rahvusel on oma riided: mõnedel on need väga värvirikkad, mõnedel peaaegu ühevärvilised. Pilt on tehtud turul, kuhu elanikud tulevad müüma ja vahetama toiduaineid. Siin näed rahvariietes lapsi, kes näevad suhkrupilliroogu, mille mahl on väga magusa maitsega.

Pildil näed, kuidas ühes Vietnami DV rajoonikeskuses koolipinke tehakse. Lapsed aitavad neid ise valmistada. Pinkide alumine osa on plekist ja peal on puust plaat. Maal on koolimajad ehitatud bambusest ja mõnedel polegi seinu, on ainult postidele toetuv tugev katus. Ilmad on ju Vietnamis väga soojad ja maju pole vaja kütta. Katus aga peab olema tugev, et kaitsa õpilasi vihma ja kuuma päikese eest. Lapsed aitavad ka koolimaju ehitada. Nad töötavad veel põldudel ja aias.

Haifoni sadamalinnast mõniküm-
mend kilomeetrit põhja poole on
väga kaunis laht, nimega Ha
Long. Eesti koeles tähendab see
— Laskuv Draakon. Lahes on üle
2000 kaljusaare. Tiheda täimesti-
kuga kaetud saartel inimesi ei
ole, seal elavad ainult ahvid.

Vietnami DV naised teevad väga
ilusaid vaipu. Neid kootakse käsi-
telgedel. Igal rahvusel on oma-
moodi muster ja värvid. Muster
koosneb tavaliselt kas joontest,
kolmnurkadest, ruutudest või rin-
gidest. Lindude ja loomade pilte
on vaipadel harva näha. Veel
valmistatakse Vietnamis kauneid
meeneid pülvisarvest ja pärl-
mutrist ning punutakse bambus-
korvikesi. Bambusest tehakse isegi
maju ja mööblit.

JÜRI ARRAKU
fotod, tekst ja
illustatsioonid

Sajajalgse saunaskäik

KALJU SAABER

Sajajalgne kuulis, et Põrnika saun olevat kõige parema leiliga. Põrnikas ise, suur vurrudega isand, kandis paksu mustaks kõrbenud koorikkuube. Ta oli ennast nii ära põletanud ja leiliga harjunud, et isegi saunaahjust pudenevad söed talle mingit häda ei teinud. Öösel magaski saunamees soojas leetuhas. Üksnes oma pikad tundlikud katsesarved peitis ta ära, kui kivisütt või leili viskas. Nendega kraadis laval valitsevat temperatuuri ega eksinud poolt pügalatki. Kui leili parasjagu, tuli ta kassasse pileteid müüma. Piletiteks olid Põrnika saunas vanad läbipaistvad sääsetiivad.

Sajajalgne otsis üles suure saunakoti, pani sinna roheline lina, uue kuue, kiki-lipsu ning sada pestud ja nõelutud sokki, sest kuulsasse Põrnika sauna ei sobinud auguliste sokkidega minna. Siis pani ta kotti pesukäsna, šampooni „Siti-

ka kuldne“ ja ohtrasti konnasilmarohtu, sest kui sul on sada jalga, siis vähemalt kümme kannatavad tingimata konnasilmade all. Seejärel võttis tal enamiku päevast saja saapa jalgatõmbamine.

Kui Sajajalgne Põrnika sauna juurde jõudis, oli see veel lahti, sest Sajajalgne, kui ta on ükskord sada saabast sajasse jalga saanud, läheb mis vudin.

„Miks te nii hilja tulete, isand Sajajalgne?“ küsis Põrnikas kassaluugist, andis läbipaistva pileti ja käskis ruttu teha. Saunas võttis Sajajalgne kaks kappi. Ühte pani ta pesu ja teise oma sada saabast. Teine kapp sai nii täis, et paar saabast tuli kapi alla ja paar veel kapi peale tõsta. Paraku olid sajast saapast vähemalt viiekümnel paelad umbsõlmes. Ja see on üks hirmus asi, eriti sajajalgtsel.

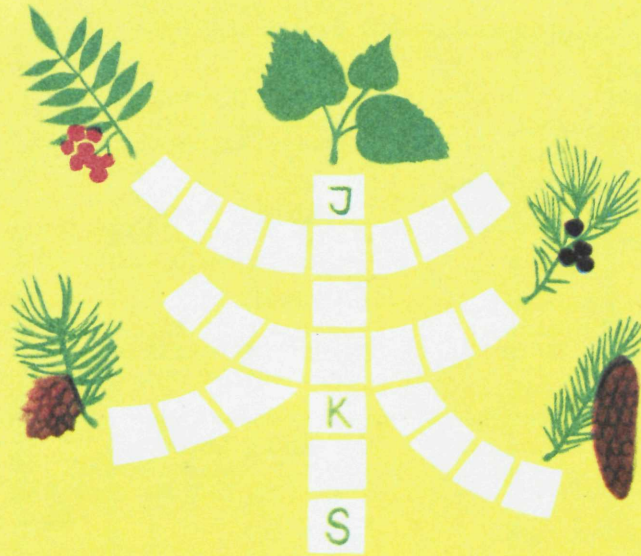
Saunas võttis Sajajalgne ühe pesukausi ja siis veel

sada pesukaussi jalgade leotamiseks. Vaevu sai ta aga lavale, kui juba Põrnikas tuli ja kurjalt ütles:

„Ma sulen kohe sauna. Kell on ammu üle kesköö. Lähen tuha sisse magama. Head ööd!“ Ei jäänud Sajajalgsel muud üle, kui võtta oma sada asja kaenlasse ja sauna ees külmal kastesel vaarikalehel end riidesse panna. Sajajalgne tohterdas ohtralt oma kümme konnasilma ja tõmbas siis sajasse jalga sada märga sokki. Siis pani ta kivilipsu ette ning saapad jalga, tehes pimedas vähemalt paarkümmend umb-sõlme rohkem kui muidu. Koju jõudis ta alles koidu eel. Oli puruväsinud ja külmetanud.

„Häda selle Põrnika saunaga!“ mõtles Sajajalgne voodis. „Ja räägitakse veel, et kõige parema leiliga.“ Järgmisel päeval oli Sajajalgsel sajast jalast saadud nohu. Võib arvata, milline see oli.

ARVA ARA! ARVA ARA! ARVA ARA! ARVA ARA! ARVA

Kas sa tunnud neid puid?
Puude nimed kirjuta ruudustikku!

Leia kaks ühesugust seenelist!

Kuidas pääseb tüdruk põlislaanest välja?

TEEME LAHTI POSTI- PAUNA!

KOOLI EEL

METSAD NÜUD ON ISEVÄRVI,
ISEVÄRVI KOLLASED.
LAPSED NÜUD ON ISEVÄRVI,
PÄIKSE VÄRVI PRUUNID.
KOOLIMAJA ISEVÄRVI
LÖHNAB VÄRSKE VÄRVI JÄRGI.
RAAMATUD ON LAUAL VALMIS,
RANITS OOTAB, OOTAB KOOLIVORM.
MÕNI PÄEV, JA KOOLIKELLA
SUGIS HAKKAB TILISTAMA...

7-aastane
EPP KALLAK
Tartust

6-aastane KARINA MAKAJEVA Tallinnast joonistas pildi «Sööklas».

LAPS JA LIBLIKAS

LAPS:

LIBLIKAS, LIBLIKAS,
KUULE, KIRJU LIBLIKAS,
ÜTLE, KUHU LENDAD SA?

LIBLIKAS:

LENDAN ÜLE METSA, MERE,
SINNA, KUS ON LASTEPERE,
LÄHEN LAPSI RÖÖMUSTAMA.

LAPS:

LIBLIKAS, LIBLIKAS,
ÜTLE, KIRJU LIBLIKAS,
KAS SUL PALJU MINNA VEEL?

LIBLIKAS:

KALLIS LAPS, MUL AEGA VÄHE,
METSAST, MEREST ÜLE LÄHEN,
PALJU MAAD MUL MINNA VEEL.

LAPS:

LIBLIKAS, LIBLIKAS,
KUULE, KALLIS LIBLIKAS,
KUST SA SAID NII UHKE RÜÜ?

LIBLIKAS:

EILE MULLAS PÜHERDASIN.
SELLEST SAIN MA PRUUNIKAKS.
LILLEÕIE TOLMU SEES
SAIN MA KOLLAKAKS.
NÕNDA SAIN MA KIRJUKS.

LAPS:

KALLIS, KALLIS LIBLIKAS,
AIDAA! HEAD AEGA! LENDA, LIBLIKLIND SA,
KÜLLAP KOHTAN JÄLLE SIND MA!

KÜLVE HAAVAOKS,
Räpina Keskkooli II klassi õpilane

LEPATRIINU

KES SEE KÖNNIB LEHEL SEAL,
SEITSE TÄPPI SELJA PEAL!
SEE ON TRIINU VÄIKENE,
TÄPILINE PÄIKENE.

KOHE RUTTAN JUURDE MA
LEPATRIINULT KÜSIMA:
«KUHU MÖTLED LENNATA,
KAS SUL KODU, LAPSED KA?»

KÜLLI MÄNNIK,
Kehra Keskkooli II a klassi õpilane

KUU JA PÄIKESE SÜND

Ühel õhtul jutustas vanaema mulle niisuguse unejutu:

„Kord kõndis Vanaisa metsas. Seal jäi ta kuulutama. Kusagilt metsa-
sügavusest kostis laste nuttu. Viimaks leidis Vanaisa samblaonnist
kaksikud tüdrukud, kellel oli ema kaotsi läinud.

Vanaisa kasvatas nad endale abilisteks. Uhe, kelle nimi oli Päike, pani
päeva valvuriks, teine, selle nimi oli Kuu, hakkas öösel vahti pidama.
Nõnda oli maakera alati valgustatud.

Ühel päeval tuli tüdrukutele aga kosilane. Vanaisa ei tahtnud oma abi-
listest lahkuda. Kärgatas teine. Lõi oma kepiga kosilase, kelle nimi oli
Viker, pihuks ja põrmuks, nii et tuli sähvatas. Nõnda sai maailma
köuekärgatus.

Päike valas kahjupisaraid. Kosilase hobuse looka näeme aga täna-
päevalgi veel. Ja seda kutsutakse nüüd vikerkaareks, mis ikka pärast
köue taevas nähtavale tuleb.“

KALLE ABRAMS
Tallinna 69. Lasteaiast

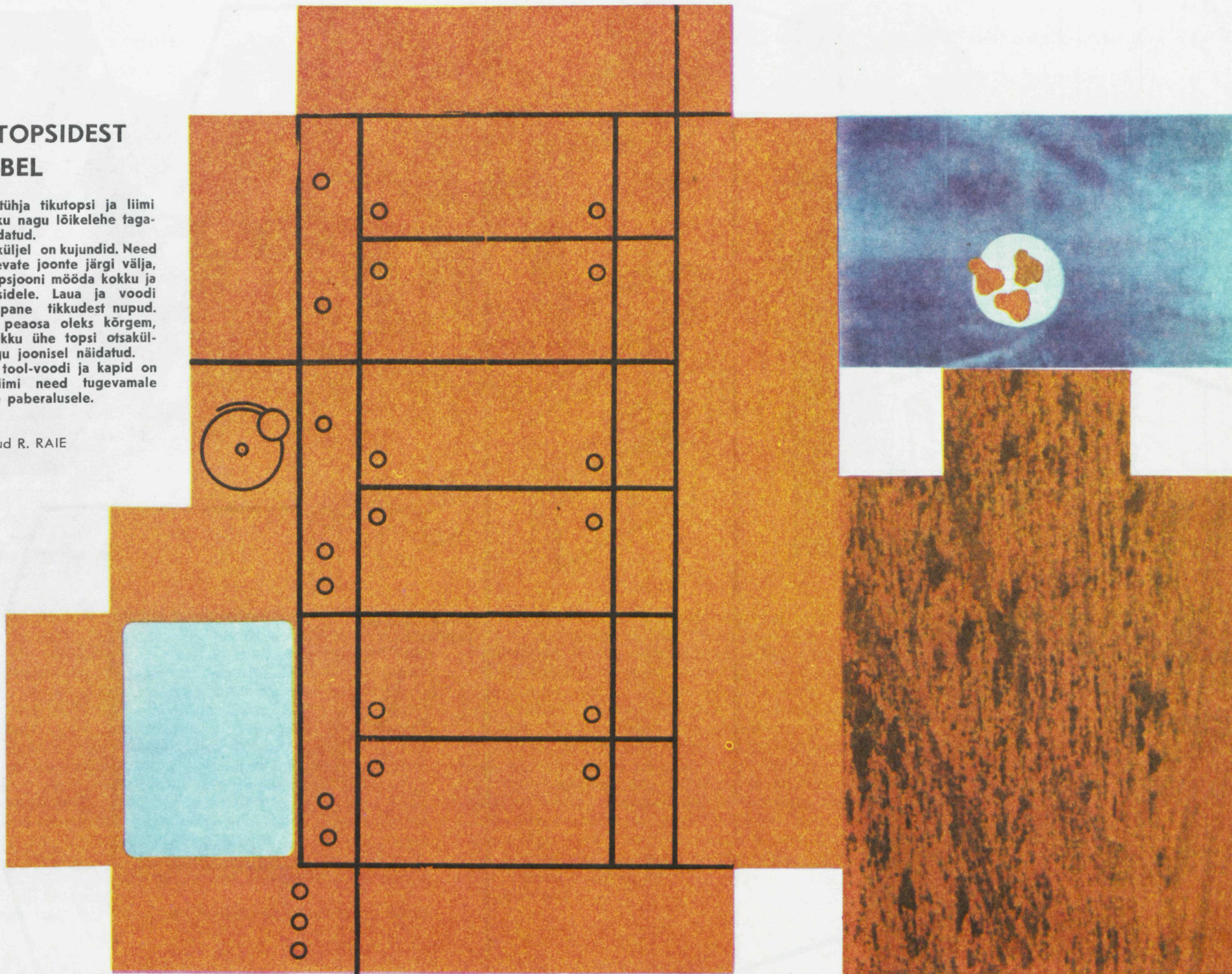
TIKUTOPSIDEST MÖÖBEL

Võta 11 fühja tikutopsi ja liimi need kokku nagu lõikelehe tagaküljel näidatud.

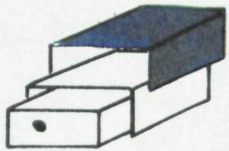
Lehe tagaküljel on kujundid. Need lõika pidevate joonte järgi välja, murra kriipsjooni mööda kokku ja liimi topsidele. Laua ja voodi sahtlitele pane fikkudest nupud. Et voodi peaosa oleks kõrgem, pista 2 tikku ühe topsi otsaküljesse, nagu joonisel näidatud.

Kui laud, tool-voodi ja kapid on valmis, liimi need tugevamale värvilisele paberalusele.

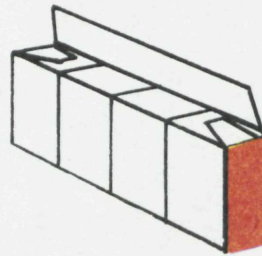
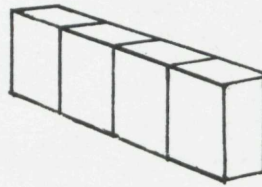
Joonistanud R. RAIE

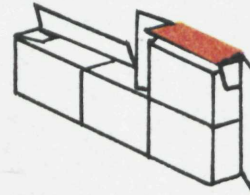
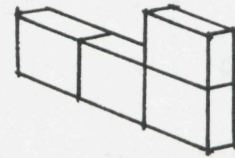
LAUD

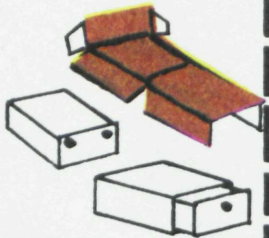
KAPP

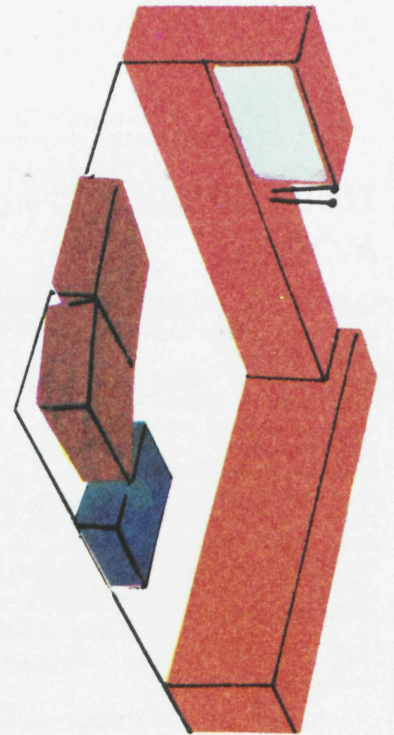
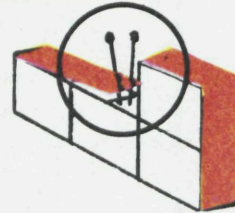
TELEVIISORI-KAPP

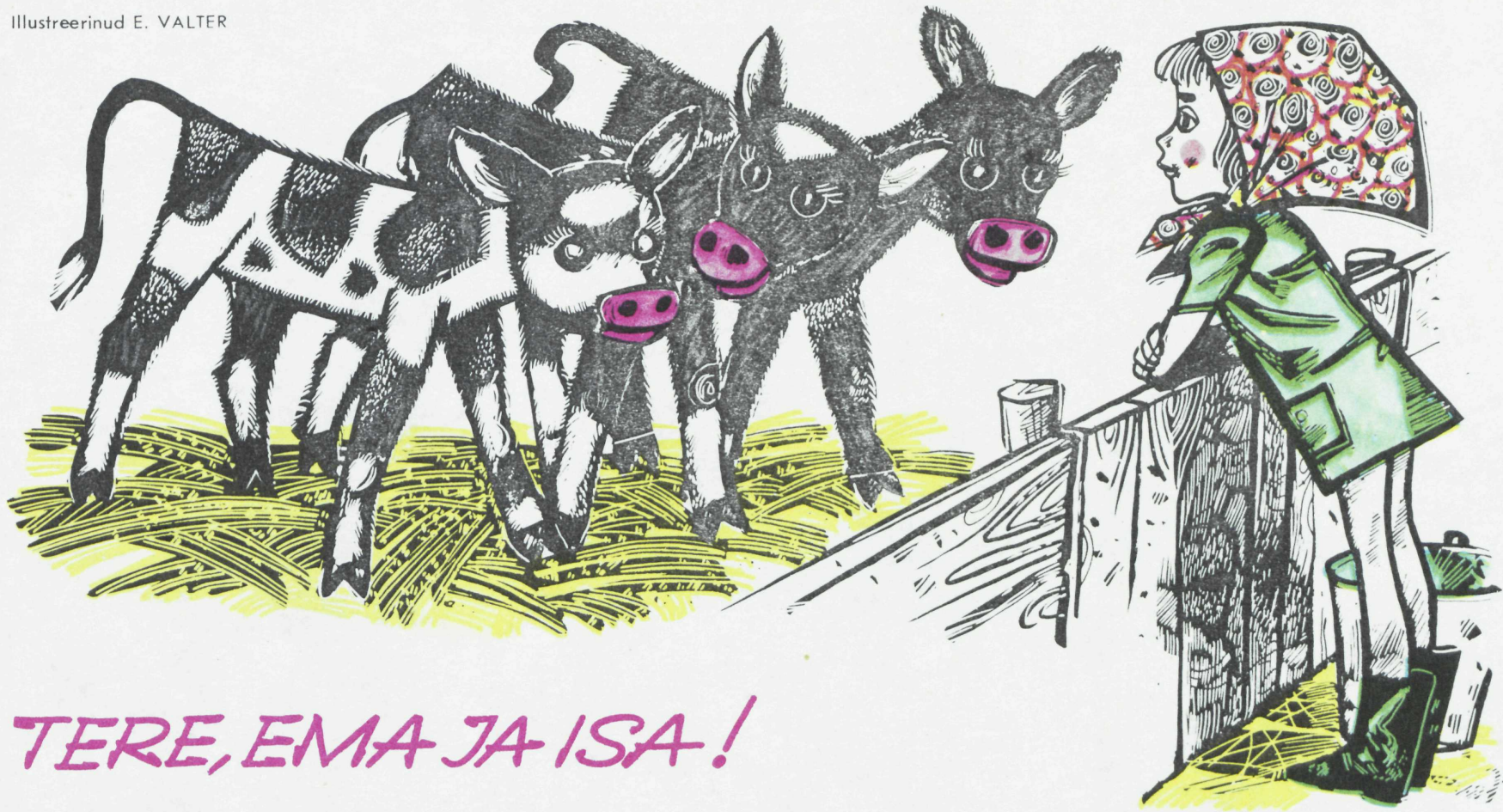

TOOL-VOODI

TIKKUDEST ANTENN

TERE, EMA JA ISA!

Küll on vanaema ja vanaisa juures tore elada! Vanaema lubab mind iga päev endaga vasikalauta kaasa. Seal on palju aedikuid, igas aedikus kohe mitu vasikat. Mulle meeldivad kõige rohkem pisikesed vasikad. Nad ei oskagi veel rohtu süüa. Ainult piima joovad. Vanaema andis minu hoole alla kolm vasikat. See on nüüd minu farm. Panin oma vasikatele ka nimed. Päris musta vasikat hüüan Sitikaks. Valgete säärikute ja kolmnurkse täpiga pulli kutsun Valgetäpiks. Kolmanda kuub on justkui lapitud – üks tükk valget, teine musta. Tema saigi nimeks Lapi. Muidu jagab vanaema piima. Aga Sitikat, Valgetäppi ja Lapit joodan mina. Nad on hirmus kavalad. Püüavad oma piimaseid ninasid mu kleidi külge pühkida. Sõrme tahavad ka kangesti lutsida. Vahel aga löövad tantsu. Ükskord hakkasid mitme aia vasikad korruga möllama ja möögima. Siis hüppaski Sitikas üle värava. Vanaema ütles pärast, et Sitikas õpib lendama. Eile käisime karjalaudast uusi vasikaid toomas. Seal nägin

ühapäevast vasikat. Ta oskas juba käia, isegi silmad olid peas. Aga mina arvasin, et kõik väikesed loomad on algul saamatud ja pimedad. Nagu meie halli kassi Miisu pojad. Mõned vasikad on juba suured, peaaegu nagu päris lehmad. Nad viiakse varsti mullikate lauta. Vanaema laseb suured vasikad päevaks koplisse. Nad pole nii edevad nagu väikesed. Kui kärbsed hammustavad, siis jooksevad ja kepsutavad küll. Praegu on koplis vähe rohtu, sellepärast veamegi põllult herne- ja kaera. Vankri ees käib meil Tasane – hiire moodi hall hobune. Tegelikult on Tasane väga kärmas hobune. Sõrkida talle ei meeldi. Muudkui kipub jooksuma. Vanaema ütleb, et noor alles, sellepärast peru. Mina mõtlesin hoopis, et küllap ta on väga vana. Vanad inimesed ju lähevad halliks. Kui te järgmisel laupäeval maale tulete, näitan kõiki loomi ja viin hobusega sõitma ka. Nägemiseni!

PIRET

ELKNÜ Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lasteajakiri «Täheke» nr. 8 — 1971, XII aastakäik, ilmub üks kord kuus. Toimetuse aadress: Tallinn 1, Estonia pst. 4, tel. 449-70, 475-20. EKP Keskkomitee Kirjastus.

Kolleegium: V. Kofkas, H. Mänd, A. Piirma, H. Pukk (peatoimetaja), H. Raigna, L. Reimann. Kunstiline toimetaja E. Pikk, vanem tehniline toimetaja V. Hurf, vanemkorrektor E. Orgmeis.

Laduda antud 25. VI 1971. Trükkida antud 21. VII 1971. Trükiarv 60 000. Paber 90×60/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspöognaid 2,85. MB-07366. Tellimise nr. 749. Trükkkoda „Oktoober“, Tallinn. Kreutzwaldi t. 24.

Esikaanel V. HURDA
joonistus «Puuviljad».

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пионерской организации Эстонской ССР «Тяжеке» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. 2,85 учётно-издательских листа. Типография «Октобер», ЭССР, Таллин, Креуцвальд, 24. Адрес редакции: ЭССР, Таллин 1, бульвар Эстонии, 4. Цена 15 коп. Зак. 749. Тираж 60 000.

